

g l a s e

slovenske kulturne akcije

L. X. - 4 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 4. 1963

OB ZAČETKU KULTURNIH VEČEROV SKA V BUENOS AIRESU

Z majem bomo zopet pričeli z našimi kulturnimi večeri in sicer tam in v takem časovnem razmaku kot zadnja leta, namreč v Bullrichovi dvorani sledijo prvo in tretjo soboto v mesecu, ob 19. uri zvečer. Prvi večer se bo vršil dne 4. maja 1963.

Slovenska kulturna akcija že od vsega početka ni bila mišljena samo kot knjižna založba, temveč tudi kot neke vrste združevaljski center ustvarjalnih članov z vseh kulturnih področij med emigracijo. Pa tudi kot svobodna „katedra“, s katere bi mogli kulturni delavci izjavljati svojo besedo ob raznih prilikah, ki jih nanese čas, zlasti ob kulturnih jubilejih, dnevnih dogodkih, in tudi da nas informirajo o svojih znanstvenih raziskavanjih, naporih in uspehih. Tako v teh predavanjih stopajo pred nas filozofi, ki posegajo v problematiko časa, zgodovinarji, ki nam osvetljujejo z današnjo lučjo stare kulturne vrednote, literati s svojimi problemi in likovni umetniki z razstavami, igralci z dramatskimi nastopi in pevcji s pevskimi. Vse to na nivoju, ki naj bi bil izvzet čimbolj iz diletantstva. To pa ne pomeni, da bi izključevali široko občinstvo, ampak temu skuša SKA nuditi po svojih najboljših močeh, v najresnejši obliki — mislimo na akademski in ne morda demagoški način — sodobno problematiko in sodobni pogled na vse, kar zanima naše ustvarjalne duhove in občinstvo. Nismo zaključeni in ne vem po kakšnih vidikih izbrani krog posameznikov, ampak vabimo slednjega in vse v svoj krog, kdor čuti zanimanje za probleme, ki mu jih nudimo s predavanji in prireditvami. Pripravljeni smo iti s svojimi predavanji tudi na „deželo“ naših buenosaireskih predmestij, če moremo s tem razširiti svoj krog zanimanja za SKA, ki še daleč ni „sama sebi namen“.

Letošnji prvi večer Ob jubileju petdesete knjige SKA bi bil pa res morda „sam sebi namen“, če bi bil samo proslava lastnega jubileja in če ne bi imel namena, ob petdeseti knjigi pogledati na splošni problem emigrantske kulture in vanj vplesti naše uspehe in neuspehe. Kakšno je naše mesto in kakšna naša naloga v emigraciji? Morda smo na pravi poti, morda na napačni? Morda so potrebne korekture tam, kjer ne mislimo nanje, in ne tam, kjer jih skušamo popraviti? Kam gremo? Smo segli previsoko? Smo obstali prenizko? Ali sploh še moremo nadaljevati delo, ki je rodilo dozdej v emigraciji že petdeset knjig? Odkod pomoč? Vse to bodo vprašanja, ki se bodo načelnjela ob prvem jubilejnem večeru „pro domo sua“ sicer pa za „salus rei publicae“, naše emigracije. Zato je to najširši problem za najširše vrste naših prijateljev in vseh, ki jih zanima slovenska kulturna delavnost. td.

PRVI KULTURNI VEČER SKA V NOVI SEZONI

bo 4. maja 1963 ob 19. uri v Bullrichovi dvorani, Sarandí 47

(za Kongresno palačo)

OB JUBILEJU PETDESETE KNJIGE SKA

Uvodno besedo bo imel dr. Tine Debeljak

TITO IN ABSTRAKтна UMETNOST

V razgovoru s časnikarji 6. II. t. l. je Tito opredelil svoje stališče do umetnosti:

„Čul sem, da mi poedinci očitajo in se sprašujejo, odkod imam pravico, da kritiziram negativne pojave s področja kulture. Pravijo: Tito dobro vodi politiko, ni pa kompetenten za področje kulture. Toda, tovariši, kdor tako govori, ne razume, kaj je komunistična partija, kaj je socializem, ne kaj je komunizem. Jaz nisem odgovoren samo za industrializacijo in agrikulturo, temveč tudi za kulturo, ker nisem samo predsednik Republike, temveč tudi generalni sekretar Komunistične zveze. In kot generalni tajnik partije sem odgovoren pred zgodovino in narodom za pravilni razvoj naše dežele. To morajo ljudje razumeti in si zapomniti. Zdaj prevladuje abstraktna umetnost v slikarstvu. Realisti so počasi potiskani v stran, nagrade pa se podeljujejo predvsem abstraktnim umetnikom. Za to seveda ne nosijo krivde umetniki, ampak tisti odgovorni voditelji-komunisti, katerim je bilo zaupano razpolaganje sredstev in ki so nagrajal tiste, katerih bi ne smeli. Videti je, da je tako razpoloženje proti realizmu delo tistih, ki sploh niso sposobni, da bi napravili kaj umetniško vrednega. Mislili so, da bodo s tem, ko bodo napravili zmedo, mogli prikriti svoje neznanje in da se pokažejo kot veliki umetniki... Mi nočemo podvrežiti nikakršnih administrativnih ukrepov proti našim umetnikom, ker bi bilo to proti programu naše komunistične zveze. Naj ti poedinci ustvarjajo, kar hočejo, toda naj to delajo na svoj račun. In če hoče kdo privatnikov kupiti njihovo delo, naj ga kupi, toda mi ne bomo več dajali državnega denarja, in to milijone, za take slike. Jaz se bom proti temu kaj najenergičneje boril. Smatram, da sta tako razumevanje in razpoloženje zamegljeni in zastrupljeni z negativnimi zapadnimi vplivi...“

S tem se je Tito postavil — kot prej Stalin in za njim Hruščov — za sodnika tudi v umetnosti, postavil se je za diktatorja tudi na kulturnem polju, naslonil se na Sovjetsko zvezo proti Zapadu, potrdil, da so delivci nagrad v Jugoslaviji samo komunisti, in da odslej ne bo nobeno abstraktno delo več nagrajeno, ker da abstraktna umetnost ne ustreza komunistični idejnosti.

V Sloveniji pa so vsi vodilni umetniki abstraktni. To se pravi, da so tudi umetniki na poti iz komunistične umetnosti, edino uzakonjenega in z državno blagajno podpiranega „stvarnega realizma“, oficijelne umetnostne struje KPartije!

Tito sam je potrdil, da mu umetnost uhaja na nevarno stran pota.

Zopet se vprašujemo: Kje smo? Kam plujemo?

Kronika

Za GLAS so darovali: g. Lempl Lado, Parma, Cleveland, 4 dol.; g. prof. Muhr Oton, USA, 2 dol.; g. dr. Novak Bogdan, USA, 5 dol.; č. g. dr. Blatnik Franc, USA, 2 dol.; č. g. Dejak Tone, Francija, 50 NF; g. dr. Urh Marijan, Nemčija, 40 DMK; N N., Avstralija, 5,16 funtov; ga. Čulik Ana, Bs. As., 105 pesov; g. Žitnik Rudolf, Ramos Mejía, 100 pesov; g. Zorko Franc, Martín Coronado, 50 pesov; g. Pavlovič Jakob, San Martín, 500 pesov; č. g. Ferkulj Jože, USA, 32 dol.; g. L. N., La Plata, 300 pesov.

Za SKA: g. Frank Starin, USA, 433 dol. Vsem iskrena zahvala!

Drugi kulturni večer SKA bo dne 18. maja v Bullrichovi dvorani. Predaval bo g. Marijan Marolt o Slovenskem ekspresionizmu. Predavanje bodo spremljale skoptične podobe slovenskih ekspresionističnih umetnin. Razstavljena pa bodo obremenjena tudi originalna dela enega najznačilnejših predstavnikov slovenskega ekspresionizma, pok. slikarja Franceta Kralja, ki jih je prinesla s seboj njegova hčerka. O večeru bomo spregovorili podrobneje v prihodnji številki Glasa.

Ustvarjalni član SKA prof. Vinko Beličič, pesnik in pisatelj, je promoviral na milanski katoliški univerzi za doktorja filozofije na podlagi disertacije o pesniku Antonu Medvedu. Čestitamo!

SLAVISTIKA IN SOVJETOLAGIJA NA KATOLIŠKI UNIVERZI V BS. AS.

S pomočjo kanadskega Fundation of Paderewski so se ustanovila na katoliški univerzi v Buenos Airesu pod okriljem Extensión universitaria slavistična predavanja z dvema kurzoma, ki ju vodita Poljak prof. dr. V. Toczyłowski in Ukrajinec prof. Halajczuk. Prvi predava o 1.) zgodovini slovanskih kultur, 2.) o slovanskih književnostih, 3.) o zgodovini političnih ustanov zahodnih Slovanov in 4.) o socialni in ekonomski strukturi komunističnih držav. Drugi, svetovno znani profesor mednarodnega prava, pa o 5.) zgodovini političnih institucij vzhodne Evrope in 6.) pravna in politična struktura komunističnih držav in Sovjetskega bloka.

Poleg teh šestih tečajev se bodo vršili seminarji posameznih slovanskih narodov, ki jih bodo vodili predavatelji dotičnih narodov brezplačno. (Seveda, v kolikor bo slušatelj.) Tako je tudi slovenskemu narodu odprta pot v ta seminar. Sprejemajo se redni in izredni slušatelji tudi na osnovi neargentinskih matur srednjih šol, le da jih potrdi centralne organizacije dotičnih narodov. Vpisnina 300 pesov, ter 100 pesov mesečno kot honorar. Predavanja v kasteljanščini bodo trikrat tedensko od 18. do 21. zvečer. Pojasnila daje prof. Halajczuk, calle Juncal 1247, T. E. 44-3389 vsak dan od 17. do 19. ure.

BILTEN PENKLUBA O SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI

Prva številka XIII. letnika (1962), periodične publikacije International P.E.N. Bulletin of selected books, ki izhajajo v sodelovanju z UNESCO, je skoro v celoti (29 od 34 str-

obrazi in beserje

OB P. A. ŠKRINJARJA SJ MEDITACIJAH O JESUSU KRISTUSU

Sekularizirani zahodni svet je vnovič odkril meditacijo, celo ilustrirani magacini pišejo o njej. Naše sodobje z motljivimi navali zunanjih vtisov ruši v človeku premisljivost in premissljetnost, s tem pa njegovo osebnost samo. Stara izkušnja pravi, da je premišljevanje delovanju nujno potreben ustvarjalni presledek. Danes pa meditacijo psihoterapija predpisuje naravnost kot zdravilno sredstvo. Vračanje k osebnemu središču naj človeka ozdravi. Toda v modernem odkritju meditacije je polno dvomnosti in eksotike, veliko formalističnega zaupanja v moč metod, skoro povsod strah pred poslednjo — rešilno — smerjo metafizičnega nemira v človeški dušni globini. Ko ne poznajo meditacijske tradicije krščanske kulture se preneka teri potaplja v vzhodno meditativnost... in utaplja v razosebljanju.

V krščanstvu se je meditacija izoblikovala iz zasebnega branja sv. pisma in posamezne molitve menihov (Reg. s. Ben., c. 48). V starini je bogomiselno premišljevanje in bogoslovno razpravljanje istovetno ali vzporedno. Ko se je v srednjem veku osamosvojila učena teologija, so šele postale jasno začrtane meje med njo in duhovno literaturo (meditationes vitae Christi). Duhovno gibanje poznega srednjega veka, t. j. „devotio moderna“, je uveljavilo v meditaciji metodo. Pri njej se je učil in postal njen mojster za odtelj Ignacij Lojolski. V 16. stoletju se pojavijo prve izrecno premišljevalne knjige. Cerkevna obnova po tridentskem koncilu je pobudila velik razmah meditacije, najpogrejši med škofijskim klerom.

V „filozofskem“ ozračju 18. stoletja je tudi mnogo kristjanov gledalo v krščanstvu le vzvišeno filozofijo, ne pa konkretni poseg Boga v zgodovino ljudi. Tej drži je ustrezala racionalistična metoda v premišljevanju. Nastanki so usodni.

Za malo podob svoje zgodovine je zapadni človek tako oslepel kot za Kristusa. Podoba Kristusova mu je postala kliše, se pravi mreža neživljenjskih, togih tirov gledanja. Toda od klišejev se ne da živeti. V takem položaju je verujoča religiozna bit v temelju ogrožena. Saj ni krščanstva brez osebnega srečanja s Kristusom, brez notranjega ljubečega občevanja z osebo Kristusovo. Krščanstvo je več kot svetovni nazor, kot razlaga življenja, kot sestav nraavnih zakonov. Pot do take Kristusove podobe, ki izseva in izžarja njegovo bistvo je meditacija.

Kazno je, da Cerkev na Slovenskem ni bila nikdar bogata z zrenjem; to bo tudi poglobitvi vzrok, da imamo tako malo res podatke duhovne literature. Leporečniško spisovanje in prepisovanje modnih piscev seveda te vrzeli ne more izpolniti.

Zadnje slovenske meditacije je izdal spiritual v ljubljanskem semenišču, dr. Ciril Potočnik („Dobri pastir“, trije zvezki v letih 1929-1932). Skrbno sestavljeno delo, ki se mu pa vse prehitro pokaže kompilacijski izvor. Potem kar trideset let ni izšla nobena meditacijska knjiga, čeprav je bila potreba prečeta. Ko so v letih 1958-1959 na ciklostil razmnožili v Zagrebu tri zvezke hrvaške izdaje premišljevanj p. Albina Škrinjarja SJ „Isus Krist, njegov lik, život i njegova nauka. Razmatranja za sve dane crkvene godine“, je bila blizu misel, da je ta knjiga dar Previdnosti tudi v slovenskih potrebah. Izvirno delo izvedeno v sv. pismu in izkušnega mojstra ignacijske meditativne metode.

Znanstveno delo p. Škrinjarja je med Slovenci le redko redkemu poznano, ko je le v Bogoslovnem vestniku priobčil le eno oceno. Vendar je p. Škrinjar tisti slovenski bibličist, ki se je v mednarodnem znanstvenem svetu najbolj uveljavil. Rojen l. 1896, je prve dni l. 1914 vstopil v Družbo Jezusovo. Kot prvi Slovenec je l. 1930 postal doktor bibličnih ved na Bibličnem institutu v Rimu. Potem je bil profesor v svoji stroki na Bogo-

ni) posvečen slovenski književnosti. Uredništvo javlja, da je to prva številka daljše serije, v kateri bodo prikazane književnosti posameznih dežel. Z zadovoljstvom ugotavlja, da je „novi jugoslovanski center Penkluba“

izpolnil obljubo in poudarek na poeziji. Najobsežnejši je B-ske književnosti“ (st

slovni visoki šoli vrhbosanske nadškofije v Sarajevu, po drugi svetovni vojni pa je učil iste predmete na Bogoslovni visoki šoli južnoslovanske province Družbe Jezusove v Zagrebu. Prejšnji rektor rimskega Biblika, sedanji kard. Avguštin Bea, se je zelo prizadeval, da bi p. Škrinjarja dobil na Biblič, toda — v kljub visokim intervencijam akademij — p. Škrinjar ni dobil potnega lista.

P. Škrinjar je svoje spise objavljajal predvsem v obeh revijah Bibličnega zavoda v Rimu. Sicer je pisal ocene v zagrebški „Živet“ in sarajevsko „Vrhbosno“.

Z disertacijo „Le but des paraboles sur le regne et l'économie des lumières divines d'après l'Écriture sainte“, je dal pomemben doprinos k tedaj že trideset let stari diskusiji, zakaj je Kristus učil v obliki prilik. P. Škrinjar je skušal rešiti problem v luči bibličnega nauka, kako in zakaj Bog daje ali ne daje svoja razsvetljenja. Obširna razprava je izšla v treh nadaljevanjih v Biblica (XI, 1930 in XI, 1931) in v posebnem odtisu.

Tudi z drugo razpravo v „Biblica“ (XVI, 1935) se je lotil zelo diskutiranega vprašanja, vprašanja namreč, ali „sedem duhov“ v Raz 1, 4; 3, 3; 4, 5; 5, 6 pomeni sedem angelov, ali enega sedmerolikega Duha, ali sedmerno delovanje sv. Duha. V strogo znanstveni reviji Biblica je priobčil tudi zelo pozitivno oceno Andr. Snojevemu Uvodu in NZ (letnik XXII).

V „Verbum Domini“ — latinski reviji, ki je namenjena divulgaciji ugotovitev bibličnih znanosti — je obravnaval predvsem Razodetje sv. Janeza: nagrade Ap 2, 3 (letnik XIII), Kristusovo kraljestvo (XIV), Ap 14, 4 (XV), štiriindvajset starcev (XVI), Ap 22, 13 (XVII), Ap 1, 18 (i. l.), martirij (XX, 1940), angeli sedmih cerkva (XXII), časti in službe v cerkvi (XIII), Ap 7, 14 (i. l.). V XX. letniku je objavil eksegezo 1 Jan 3, 20 („Bog je večji kot naše srce“).

Iz NZ je v VD razložil še: Rim 12, 20 (XVIII), Kristusove in Pavlove izreke o martiriju (XIX), Mt 17, 11. 12 (XIV).

Kot slušatelj je pisal v VD o selitvi Izraela v Kanaan (VII); v biblične starožitnosti spada tudi članek o prebivalcih Obljubljene dežele v Abrahamovem času (XVII). Sicer so ga zajemali posebno preroki, zlasti v zvezi z Novo zavezo: krivi preroki pri Jer in Ez (XI), Zah 12, 10 (i. l.), preroki o vzrokih porušenja Jeruzalema (XII), Zah 9, 9 (i. l.), Mih 5, 2 - Hebr 5, 1. 2 (XIII), Mal 3, 1 (XVI), Ag 2, 8 - Hebr 2, 7 (XV).

Ker velja za izrednega poznavalca Janezove teologije, ga je sedanje uredništvo naprosilo, naj pripravi izdajo treh Janezovih pisem in jim napiše komentar za reprezentativni Cornely-Knabenbauerjev „Cursus Scripturae Sacrae (1883 ss)“. Rokopis je dovršen in se hrani za tisk v Bibličnem institutu.

Od adventa 1942 so premišljevanja p. Škrinjarja „Jezus Kristus“ (I. del, str. 420) na voljo tudi v slovenski izdaji. Obsegala bodo dve knjigi. Da so mogla iziti, je zasluženje predvsem rev. Jožeta Vovka (Cook, Min., USA), ki je obširno delo prevel in za tiskovne stroške požrtvovalno dal na razpolago potrebna sredstva. Samo zaradi njegove veledelnosti je mogla začeti z delom založba „Duhovna knjiga“ v Trstu, ki name-rava izdajati v prvi vrsti kristološka in klasična duhovna dela.

Vovkovo slovensko izdajo je avtoriziral pisec hrvaškega izvirnika, žal to bibliografsko pomembno dejstvo v prvem zvezku ni omenjeno. Avtor izvirnika je privolil tudi v nekatera Vovkova krajšanja; okrnjena je posebno prva uvodna vaja v premišljevanje. Za drugi zvezek, ki bo obravnaval Jezusovo javno delovanje, bi bilo želeli, da bi nudil popoln Škrinjarjev tekst. Ne samo zavoljo integralnosti besedila, še bolj zaradi funkcije, ki jo v ignacijanski metodi imajo podobe; živitvi vanje služi prva uvodna vaja, zato je v izvornem Škrinjarju tako bogata s spominskimi in domišljajskimi podatki. Predmet naj po Ignaciju premišljevalca zajame tako, kakor da je sam pri dogajanju udeležen, ne zgolj kot gledalec, temveč kot sodelavec („como si presente me hallase“, Exerc. n. 114 — „kakor da sem navzoč“, prevaja p. Venc. Vrtovec, Gorica 1961).

France Dolinar

tin, Prešeren, Jurčič, Župančič, Cankar, Prežihov Voranc, M. Kranjec, Ingolič, Juš Kozak, Gradnik.

Šibkejši, preveč propagandno zastavljen je članek „Le petit monde slovène“ Bogdana Pogačnika (str. 26-29). Med obema se vrste kritična poročila o knjigah, ki so izšle 1961/2. Obdelana so sledeča dela: Matej Bor, Daljave (poročila Mitja Mejak); Ciril Kosmač, Dan v pomladi (angleški prevod, London, 1961; Mejak); Mira Mihelič, Mladi mesec (tretji del tetralogije; Mejak); Jože Udovič, Ogledalo sanj (Drago Šega); „Letterature ed arti figurative nella Jugoslavia del dopoguerra“ — pregled v rimskem dvomesečniku Galleria, za katerega je zbral gradivo Ciril Zlobec (poročila on sam: C. Z.); Ivan Potrč, Na kmetih (poljski prevod l. 1962; M. Mejak); Vladimir Kralj, Človek, ki je strigel z ušesi (novele iz Dachaua; Bojan Stih); Kajetan Kovič, Koronine vetra (M. Mejak); Janez Menart, Časopisni stih (M. Mejak); Antologija slovenske poezije (Pariz, 1962, uredili: C. Vipotnik, D. Šega, J. Kastelic, B. Borko. O tej francoski antologiji smo poročali v prejšnji številki); Dane Zajc, Beseda in prst (pesniška zbirka; Primož Kozak); Dominik Smole, Antigona (avtobiografska proza iz vojnega časa; M. Mejak); Filip Kalan, Eseji o gledališču (V. Kralj); Ciril Zlobec, Moška leta naše mladosti (avtobiografska proza iz medvojne dobe na Primorskem; Marija Cvetko); Beno Župančič, Devetdnevica (roman iz Ljubljane pod okupacije; madžarski prevod 1962; brez podpisa).

SPLOŠNI TEHNIŠKI SLOVAR IN SLIKOVNI BESEDNJAK

Lansko leto smo dobili kar tri slovenske slovarje: Slovenski pravopis, prvi del Splošnega tehniškega slovarja (do črke O) in Slikovni besednjak.

Splošni tehniški slovar je sestavila tehniška sekcija terminološke komisije pri SAZU (predsednik uredniškega zbora je univ. prof. ing. Albert Struna), izdala in založila pa ga je Zveza inženirjev in tehnikov LR Slovenije. Obsega skoraj 600 strani; do konca leta nameravajo izdati tudi drugi del (od O do Ž). V reviji Naši razgledi je že ocena tega besednjaka, a bolj z jezikovnega vidika. V vseh poročilih in ocenah poudarjajo, da bo ta knjiga koristila prav vsem, ne samo tehnikom. Gotovo bo prav prišla tudi nam izseljencem, ki ne moremo zasledovati naglega razvoja našega jezika in smo večkrat v zadregi ravno v tehničnih izrazih. V Argentini vidimo dosti aparatov, ki jim vsak otrok ve ime, mi pa ne poznamo domačega izraza.

Slikovni besednjak pa bo posebno dobrodošel naši mladini. Tako se bo mimogrede, ob gledanju slik, naučila marsikatero slovensko besedo. Slovar je dvojezičen (srbohrvaški in slovenski), izdali sta ga založbi „Grafos“ (iz Beograda) in „Mladinska knjiga“ (Ljubljana). Prirejen je po znanem nemškem slovarju v slikah (DUDEN). Je pa skoraj za polovico manjši (ima 380 strani besedila in slik in še 163 strani srbohrvaškega in slovenskega registra).

Izšel je tudi italijansko-slovenski Slikovni besednjak.

Imamo že medicinski slovar (Zdravstveni besednjak, Kmetijsko tehniški slovar, Slovenski elektrotehniški slovar (še ni dokončan, a je že izšlo precej zvezkov) in morda še kakoga. Ko bo dokončan splošni tehniški slovar, bo veliko lažje izdajati slovarje za posamezne stroke. R.

nal gradivo — članke 8-12 v francoščini — edini, ki je izšel v obeh katerimi je poseben jezikih).

Književnost je prikazana v širšem kulturnem in socialnem (seveda „pravovernem“) okviru. Kot viški so navedena imena Dalma-

— Poljaki v Londonu so l. 1953 ustanovili katoliško izdajateljstvo VERITAS, svojo redno izhajajočo biblioteko *Biblioteca Polska*, ki je v desetih letih izdala 100 knjig najrazličnejše vsebine. 16 zvezkov religiozne serije, 58 zvezkov povesti in spominov, 8 znanstvenih del, 2 zvezka Summe sv. Tomaža ter 9 knjig različnih bibliofilskih izdaj. Okoli četrtnina knjig je že popolnoma pošla in čakajo novega natisa. Urednik izdaj je Jan Bielatovicz, ki je svoj čas v Rimu vzdrževal dobre zveze s Slovenci.

— *Kdo je kriv Kristusove smrti?* O tem je napisal židovski zgodovinar Robert Aron v francoščini knjigo *Israel, Etat biblique ou moderne?* (Grasset), kjer dokazuje na zanimiv način, da je kriv Kristusove smrti — okupator, Rimljan in ne toliko pravoverni židi. V tem zvezku obravnava prav čas Jezusove mladosti, in so zanimive njegove teze. Izhaja iz oznake aramejščine, jezika, ki ga je govoril Kristus, in o katerem pravi, da je bil absolutno „nekartezijanski“, ki je slabo razlikoval čas — sedanost, preteklost in prihodnost —, bil je zelo malo abstrakten, pač pa zelo poetičen. „Pozitivistično“ mišljenje je bilo tedaj pogansko. Veliko prostora posveča Jezusovemu pogovoru s farizeji v templju, ki da je bil prisrčen. Razdora med njimi in Jezusom da so bili krivi okupatorji Rimljani ter helenizirujoči židi. Ti so bili krivi, da so zunanje geste izgubile notranji smisel in vrednost, da so postale „prazne“: proti čemur je nastopal Jezus. Jezusova tragedija je bila v tem, da se je znašel na prelomu dveh dob civilizacij, zlasti pa, da je bil zakoreninjen v židovsko tradicijo, pa je moral učiti v sferi rimske okupacije. Robert Aron se sicer ne dotika nadnaravnosti Jezusovega pojava, zanimiva pa je njegova študija v tem, kako dokazuje globoke korenine krščanstva z židovsko tradicijo in pravovernostjo.

— Italijanski profesorji iz Trsta so po dogovoru z jugoslovansko vlado imeli tečaj s področja italijanske kulture za italijanske šole v Kopru, ki se ga je udeležilo 43 dijakov in 75 šolnikov. Vsak dijak je dobil za spomin italijanski slovar, šolniki pa Tagliavinijevo Fonetiko. Ali ni to morda priprava, da bi tudi Jugoslavija poslala svoje šolnike (seveda režimske!) v Trst in s tem spodmaknila tla begunskim profesorjem?

— V Nemčiji je izšla antologija nemške povesti, v kateri so vključeni tudi predstavniki av-

strijske literature, ne pa nemško pišočih pisatelji iz Švice. Zato avstrijski kritiki imenujejo to antologijo „literarni Anschluss“, ter protestirajo proti naslovu, ki naj bi se po njihovem glasil *Povesti v nemščini*.

— V Celovcu je razstavil Valenti Oman, koroški rojak iz Štebna na Zilji. Pri otvoritvi mu je govoril dr. F. Rogatsch, kulturni referent mesta Beljaka. Oman je dokončal dunajsko Akademie für angewandte Kunst.

— Andričevi romani *Na Drini most*, *Travniška kronika* in *Gospodična* so izšli v finskem prevodu.

— V Trstu je razstavljal Slovenec Klavdij Palčič, dijak prof. A. Černigoja. Tržaška kritika se je pohvalno izjavila o njegovem talentu.

— Slučajno mi je prišel v roke celovski list *Vera* in dom (maj 1962), kjer je dr. M. Turnšek priobčil svoj spomin na dr. *Antona Novačana* ko 4. nadaljevanje cikla *S pesniki v njih zbirke*. Topel spomin na pesnika Petega evangelija, s katerim je prišel v stik ob tiskanju te knjige v Trstu. Srečaval se je z njim v kavarni Fabris, pa v ateljeju kiparja Goršeta, ki je delal njegov kip in njegove gospe. Zanimive so Novačanove besede, ki jih je govoril dr. Turnšku: „Jaz sem sedaj vaš. Kar vpišite me v vašo organizacijo“, ki jih tolmači v tem smislu, da to pomeni njegov prestop v katoliški svetovni nazor. Članek je vsekakor donesek k Novačanove mu življenjepisu, dasi ga kazi ena stvar: priloženi portret Novačana (kip) ni delal Gorše, temveč Fr. Ahčič v Buenos Airesu in je bil kot tak priobčen v antologiji *Gorčez izaro*. Radi bi pa res videli Goršetovo vpodobitev Novačana, o kateri govori dr. Turnšek. — td.

— Poljaki so lani slavili 150-letnico *Ignacija Kraszevskega*, pisatelja, ki je veljal za najbolj plodnega modernega pisatelja. Napisal je namreč čez tisoč del, med njimi nad 200 zgodovinskih povesti. S plodnostjo se more ravnati samo z genijem Lope de Vegom. Doživel je 75 let ter si je postavil za geslo: *Nulla dies sine linea*. Le tako je mogel napisati toliko del, izmed katerih smo tudi Slovenci imeli marsikaj prevedenega. Leta 1879 so vsi Poljaki, v Avstriji kakor v Nemčiji, slavili 50-letnico njegovega pisateljskega dela na ta način, da je imelo slavljenje očitno protinemško ost. Zato ga je

sklenil Bismark uničiti. Aretirali ga je dal pod sumnjo špijonaže v korist Franciji. Sodnik ga je oprostil, toda Bismark je osebno zahteval obsodbo. In sodnik je obsodbo na tri leta ječe opravičil z uvodnimi besedami: „Na dejanje je treba gledati s stališča narodnosti, ki ga je pokvarila...“ Po prihodu iz ječe je živel večinom v tujini, zlasti v Italiji, ter je bil častni predsednik „Tovarištva evropskih literatov“. Umrl je l. 1887 v Genevi, truplo pa so prepeljali v Krakov, kjer počiva Na Skalci, v cerkvi, kjer je poljski kralj (Mutec osojski) zabodel sv. Stanislava.

— *Goncourtovo nagrado v Parizu za leto 1962* je dobila Poljkinja Ana Langfus za povest *Bagages de Sable*. Rodila se je na Poljskem v Lublinu, bila med vojno članica podtalne poljske vojske, bila v ječi, mučena in v taboriščih. Izgubila je vso svojo družino. Poročila se je s Francozom in šele l. 1946 dobila francosko državljanstvo. Tako je povojna emigrantka dobila najpomembnejšo francosko literarno nagrado.

V tisku:

Karel Mauser

LJUDJE POD BIČEM

I. del. Roman

(Čez 400 strani!)

NAROČNINA ZA PUBLIKACIJE
1962/63

ARGENTINA: broš. 1.000, vez. 1.200 pesov; JUŽNA AMERIKA: broš. 1.100, vez. 1.300 arg. pesov; ITALIJA: broš. 6.500, vez. 7.500 lir; FRANCIJA: broš. 50, vez. 60 NF; NEMČIJA: broš. 40, vez. 50 RM; AVSTRIJA: broš. 260, vez. 320 avstr. šilingov; ANGLIJA: broš. 90, vez. 110 angl. šilingov; AVSTRALIJA: broš. 110, vez. 140 avstralskih šilingov; U.S.A. in KANADA: broš. 13, vez. 16 dol.

Pridružujemo si pravico spremeniti te cene, če bodo razmere to nujno zahtevale.

Lahko se plačuje tudi v obrokih. — Prosimo darila za Glas, ki ga pošiljamo brezplačno. — Spominjajte se pri raznih prilikah SLOVENSKE KULT. AKCIJE!

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional

de la Propiedad Intelectual

N° 624.770